

Eiropas Savienības sankciju prasību izpilde finanšu sektorā

17.03.2022.

Kristaps Markovskis,
Naudas atmazgāšanas novēršanas un sankciju
departamenta direktors

FINANŠU UN
KAPITĀLA
TIRGUS
KOMISIJA

FKTK loma sankciju jomā

Sankciju noteikšana

Atbildīgās institūcijas

- ✓ Eiropas Savienības padome
- ✓ Ārlietu ministrija

Pienākumi

- ✓ nodrošināt pamatojumu sankciju noteikšanai
- ✓ apkopot informāciju par sankciju piemērošanu
- ✓ regulāri pārvērtēt sankciju aktualitāti

Sankciju piemērošana

Atbildīgās institūcijas (personas)

- ✓ ikvienai personai ir pienākums nodrošināt sankciju ievērošanu

Pienākumi

- ✓ iesaldēt līdzekļus
- ✓ atturēties no darījuma veikšanas
- ✓ noteiktos gadījumos veidot iekšējās kontroles sistēmas

Sankciju piemērošanas uzraudzība

Atbildīgās institūcijas

- ✓ Sankciju likuma 13. pantā noteiktās institūcijas (FKTK, VID, PTAC, LB u.c.)

Pienākumi (FKTK)

- ✓ noteikt prasības IKS izveidei
- ✓ sniegt atļaujas pamatvajadzību nodrošināšanai
- ✓ sniegt skaidrojumus
- ✓ veikt uzraudzības pasākumus
- ✓ piemērot sankcijas

Sankcijās noteiktie galvenie tiesiskie pienākumi

Aizliegums noteiktu preču apritei un tiešai vai netiešai to pakalpojumu sniegšanai

Iesaldēt līdzekļus, kas ir sankcionēto personu īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē

- Imports (metāls)
- Eksports (naftas, aviācijas nozare, luksus preces)
- Piekļuve kapitālam

Banku iesaldētie līdzekļi (uz 11.03.2022.):

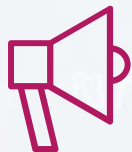
- 11,5 milj. EUR
- 2 fiziska personas
- 26 juridiskas personas

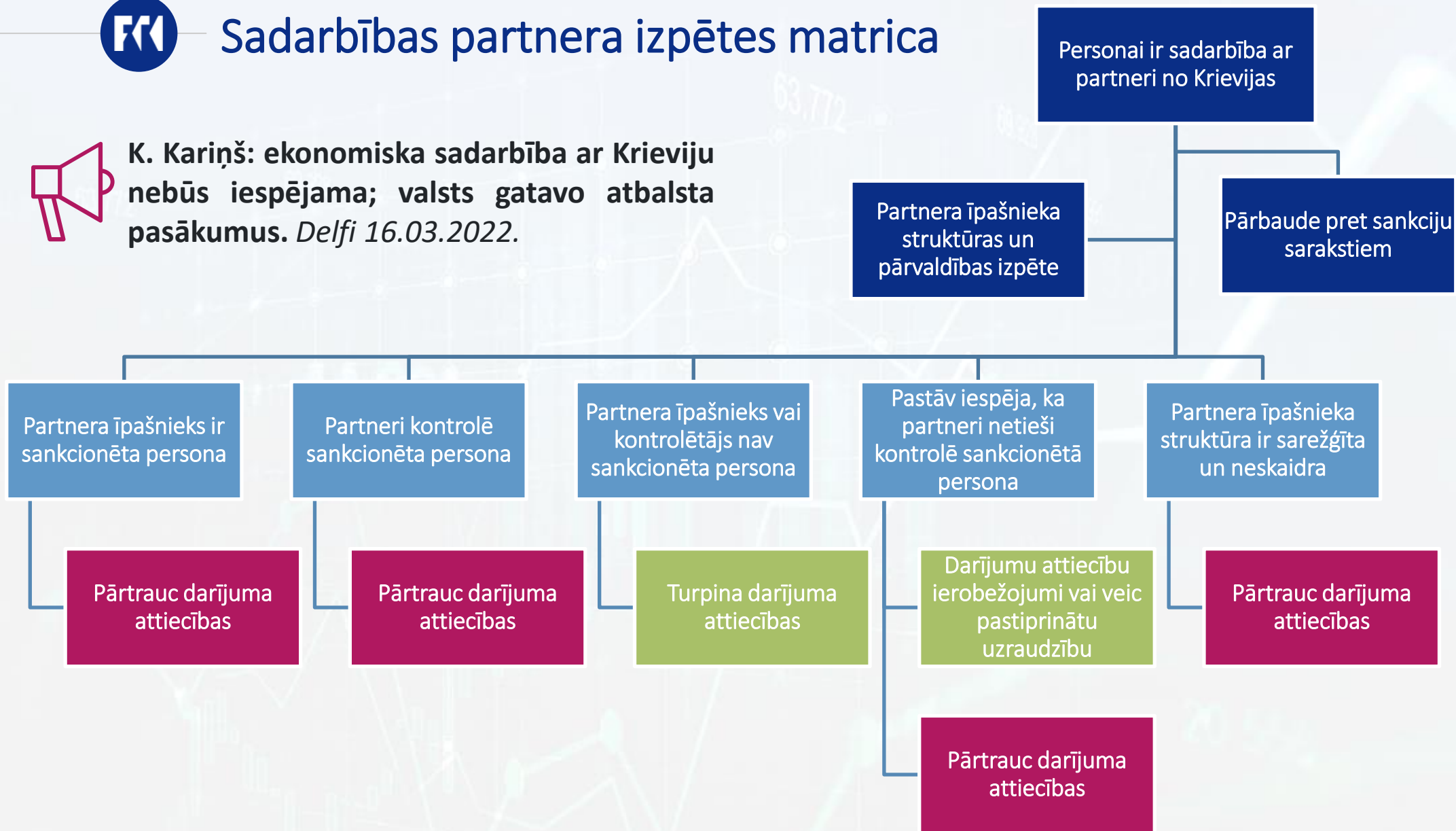
Sankcionētās personas līdzekļu iesaldēšanai vai darījuma atteikšanai nav nepieciešams pierādīt to nelegālu izcelsmi vai neskaidro tiesisko un ekonomisko mērķi

Sadarbības partnera izpētes matrica

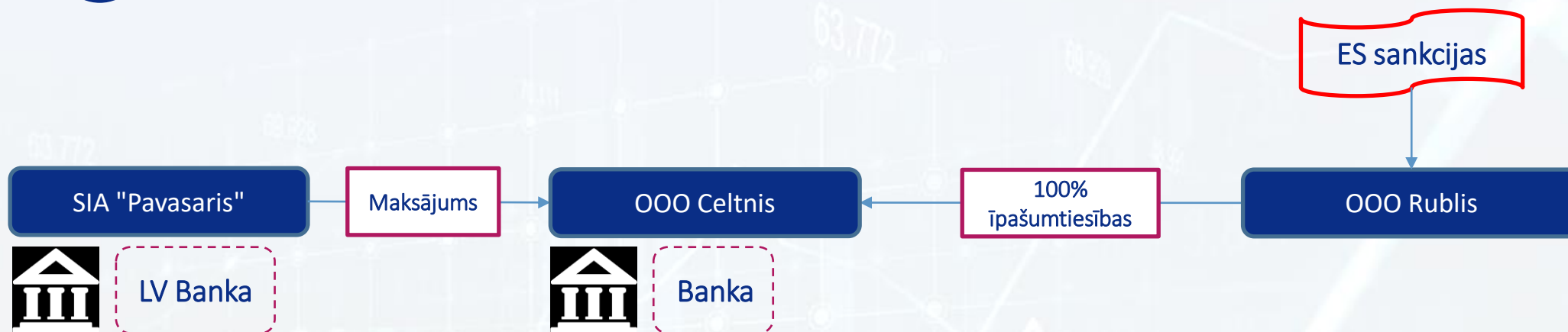

K. Kariņš: ekonomiska sadarbība ar Krieviju nebūs iespējama; valsts gatavo atbalsta pasākumus. Delfi 16.03.2022.

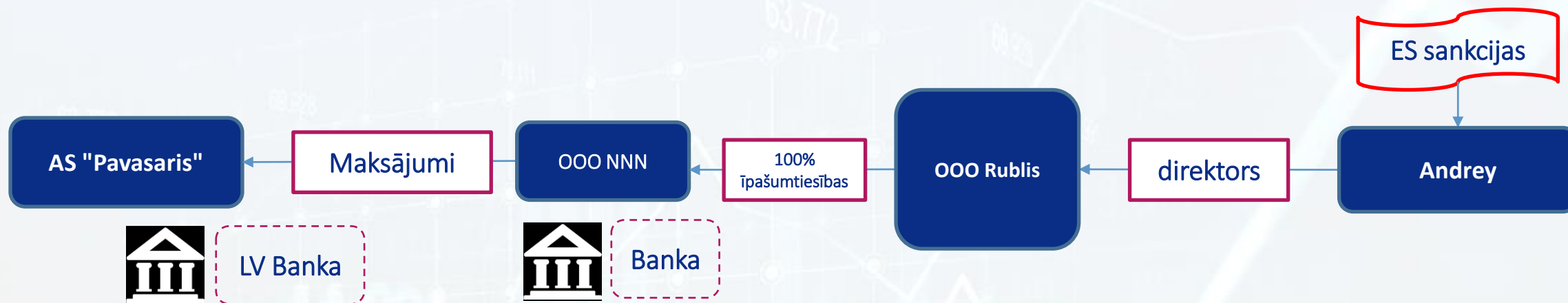
Pastarpinātas kontroles piemērs (tieša kontrole)

- Bankas klients SIA "Pavasaris" veic izejošo pārskaitījumu sadarbības partnerim OOO Celtnis par elektrisko celtni
- Veicot darījuma partnera pārbaudi publiski pieejamos informācijas resursos, banka konstatē, ka partneris ir pakļauts finanšu ierobežojumiem (Partneris 100% apmērā pieder Eiropas Savienības regulas sarakstā iekļautajam uzņēmumam OOO Rublis)
- Tipoloģija – pastarpināta kontrole

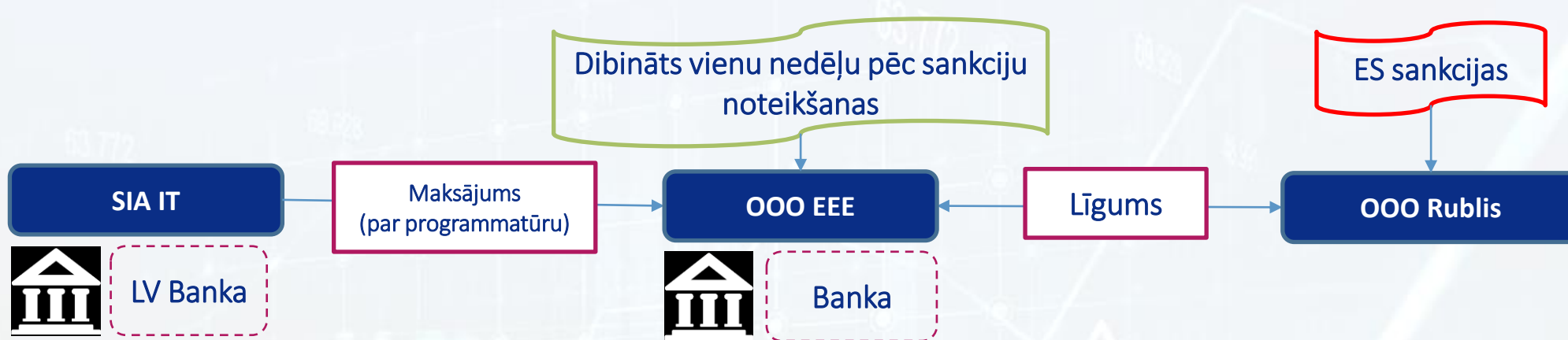
Sarežģītas pastarpinātas kontroles piemērs (netieša kontrole)

- Bankas klients AS "Pavasaris" saņem maksājumu no OOO NNN, maksātājs 100% pieder Krievijā reģistrētai kompānijai OOO Rublis, kuras vadītājs ir ES sankciju sarakstos iekļauta persona
- Banka maksājumu iesaldē
- Tipoloģija – pastarpināta kontrole (ģpašumstruktūra, kuras rezultātā ir apgrūtināta personas, kas kontrolē uzģēmumu, noteikģana var rezultģties sankģiju pārkāpģanā, ja nav pieejama informāģija).

Aizsegkompānijas izmantošanas piemērs

- Latvijas Republikas SIA IT veic maksājumu uzņēmumam OOO EEE par sistēmas testēšanas pakalpojumiem
- Baltkrievijas uzņēmuma darījumu partneris ir kompānija, pret kuru noteiktas ES sankcijas, OOO Rublis, bankas rīcībā ir līguma kopija.
- Maksājuma saņēmējs dibināts vienu nedēļu pēc sankciju noteikšanas, kas rada pamatotas aizdomas, ka maksājuma faktiskais saņēmējs būs sankcijām pakļautais uzņēmums.
- Tipoloģija – aizsegkompānijas izmantošana

FKTK atļauja līdzekļu atbrīvošanai

Līdzekļu atbrīvošanas nosacījumi:

- Sankcionētās personas vai ģimenes locekļu pamatvajadzības
- Nodokļu maksājumi
- Kredītsaistību segšana
- Darba algas

FKTK Latvijas bankām izdevusi vispārējo saskaņojumu, paredzēti izņēmumi arī juridiskajām personām

Atļaujas izsniegšanas process

Klienta iesniegums

- Sankcionētā persona vēršas ar iesniegumu bankā, sniedzot pamatojumu

Bankas iesniegums

- Banka veic klienta iesnieguma izvērtējumu un vēršas FKTK

FKTK lēmums

- FKTK izvērtē iesniegumā minēto apstākļu atbilstību regulai

FKTK informē ES

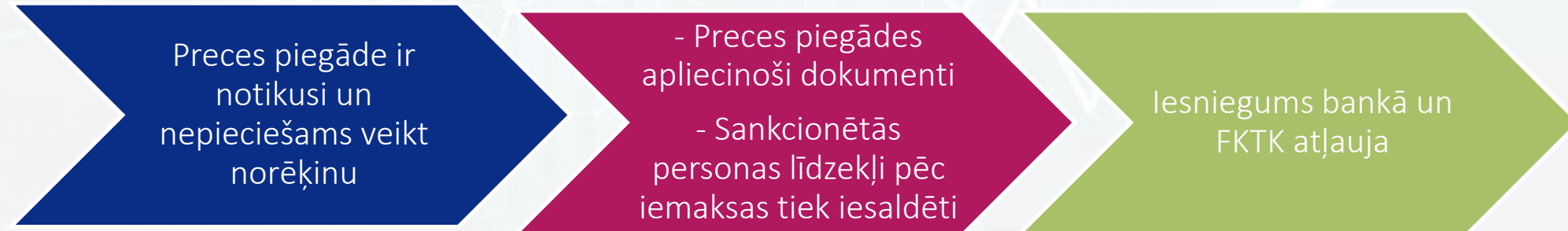
Iepriekš noslēgto saistību izpilde (1)

Vispārējie nosacījumi:

- Saistības noslēgtas pirms sankciju spēkā stāšanās
- Jebkuri izņēmumi interpretējami pēc iespējas šauri ar mērķi panākt nekavējošu jebkādu saistību izbeigšanu ar sankcionēto personu
- Katrs gadījums vērtējams individuāli, vērtējot konkrētos faktiskos apstākļos

1. Gadījums

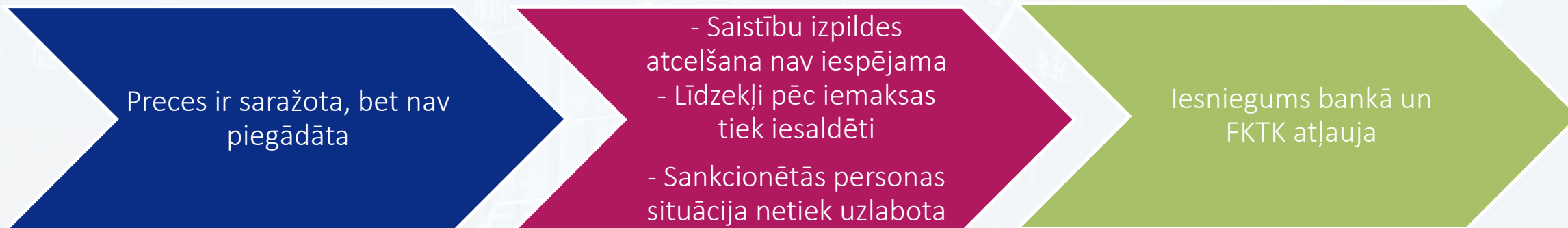
2. Gadījums

Iepriekš noslēgto saistību izpilde (2)

3. Gadījums

Apstākļi, kas var liecināt, ka saistību izpildes atcelšana nav iespējama:

- Prece ir īpaši saražota klientam un tā ir neizvietojama
- Prece pēc saistību rakstura uzskatāma par klientam piederošu
- Klientam jāsedz zaudējumi, nepieņemot precis

Sankciju pārkāpšanas sekas

Administratīvā atbildība

Starptautisko sankciju likuma 13.² pantā paredzētajām personām (soda nauda, darbības ierobežojumi, tiesiskie pienākumi)

Kriminālatbildība

Krimināllikuma 84. pants paredz atbildību par ES noteikto sankciju pārkāpšanu

Korespondējošo attiecību risks

Problēmas veidot jaunas un uzturēt esošās korespondējošās attiecības ar citām kredītiestādēm

Reputācijas risks

Problēmas piesaistīt jaunus klientus un sadarbības partnerus, esošo darījumu attiecību uzturēšana

6 7774800 | fktk@fktk.lv | www.fktk.lv |

